

## बंदर विकासाच्या धोरणात फेरबदल करणे

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्र. जेईटी ०५/२०००/प्र.क्र.३२/बंदरे-२

मंत्रालय, मुंबई- ४०००३२, दिनांक: २८ नोव्हेंबर, २०००

वाचा:- शासन निर्णय, क्र.जेईटी १०९५/प्र.क्र.१४७/परि-५.

दिनांक: १५.३.१९९६

**प्रस्तावना :-** महाराष्ट्राला ७२० कि.मी. लांबीची किनारपट्टी लाभलेली असून त्यावर ४८ बंदरे आहेत. त्यातील अनेक बंदरांचा विविध कारणांमुळे विशेषतः पुरेशी साधने उपलब्ध न होऊ शकल्यामुळे विकास झालेला नाही. कोकण किनारपट्टीवरील होत असलेला औद्योगिक विकास लक्षात घेता, बंदराना जास्तीत जास्त सुविधा उपलब्ध करून देणे ही बाब गरजेची वाटल्याने शासनाने शासन निर्णय क्र.जेईटी १०९५/प्र.क्र.१४७/परी.५, दिनांक १५ मार्च १९९६ नुसार धोरण निश्चित करून खाजगी क्षेत्राच्या सहभागाने बंदर विकास करण्याचे ठरवले होते.

शासनाने निर्धारित केलेल्या बंदर विषयक धोरणाचे आधारे पहिल्या टप्प्यात एकूण सात बंदरांचा विकास करण्यासाठी तांत्रिक व आर्थिक सुसाध्यतेचा अभ्यासकरून निविदा मागविण्यात आल्या होत्या.परंतु त्या निविदा सुचनेस योग्य तो अपेक्षित प्रतिसाद मिळाला नाही. त्यामुळे सद्यस्थितीत कोणत्याही बंदराचा विकास होवू शकलेला नाही. अशा परिस्थितीत बंदर विकासाच्या धोरणात आणखी सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. या संदर्भात मा.मुख्यमंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली देखील दि.८.१.९८ रोजी झालेल्या बैठकीत लहान बंदराचा विकास सामंजस्य करार पध्दतीने करण्याबाबत (MOU) विचारविनिमय झाला. तसेच तदनंतर शासन स्तरावर विविध पातळीवर विचार विनिमय होवून, आंध्रप्रदेश व गुजरात राज्याच्या धोरणाच्या धर्तीवर दि.२०.७.२००० च्या मंत्रीमंडळ निर्णयानुसार सद्याच्या बंदर विकासाच्या धोरणात पुढीलप्रमाणे जास्तीच्या सुधारणा करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

### शासन निर्णय :-

१.**जमीन:-** बंदर विकसित करावयाचे ठिकाणची जमीन शासकीय असल्यास ती महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डाकडे हस्तांतरित करण्यात यावी. ज्याप्रमाणे मुंबई शहर व उपनगर जिल्हा परिसरात "बांधा, मालकी, वापरा व परत करा" या तत्वावर जलप्रवासी याहतूक सुरु करण्यासाठी शासनाने महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डास शासन निर्णय क्र.एलबीएल १०९८/३७४५७/प्र.क्र.८४५/ज-२ दि. २२.७.१९९९ अन्वये आवश्यक जमीन रु.१/- या नामपात्र भाडेपट्टीने दिली आहे. त्याप्रमाणे सदर जमीन देखील मेरी टाईम बोर्डाकडे हस्तांतरीत करावी. महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड संबंधित बंदर विकासाला/उद्योजकाला ती भाडे पट्टीने देवू शकेल किंवा शासनाचा सहभाग म्हणून ग्राह्य धरता येईल. तथापि,सदर ठिकाणी खाजगी जमीन असेल तर ती शासनाने संपादित करावी आणि जमिनीचे मूल्य व इतर सेवा शुल्क उद्योजकांकडून तसूल करावे.

२ बंदर विकासासाठी पहिल्या टप्प्यात निवडलेल्या ७ लहान बंदराच्या बाबतीत शासन ११% पर्यंत समभागाचे स्वरूपात गुंतवणूक करणार आहे. तथापि सदर धोरणात बदल करून कोणत्याही बंदराचे करिता अशाप्रकारची गुंतवणूक करण्यात येईल शासकीय जमिनीचे मूल्य देखील समभाग गुंतवणूक म्हणून धरता येईल. हि गुंतवणूक शासन महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डामार्फत करील.

३ सद्याच्या बंदरविषयक धोरणाप्रमाणे "बांधकाम, मालकी, वापरा, हस्तांतरण" याचा कालावधी ३० वर्षांचा आहे. त्यामध्ये सुधारणा करून हा कालावधी

४. बंदरातील आतील भागात बांधावयाचे रस्ते संबंधीत कंपनीने स्वःस्वचान बांधावत बंदरापर्यंत बांधावयाच्या जोडरस्त्यावरील खर्च ५०% उद्योजकांनी व ५०% शासनाने करावा व त्यावरील दुरुस्तीसाठी देखील हेच तत्त्व अंमलात राहील.

५. बंदर विकासासाठी उद्योजक कंपनीस महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्डबरोबर करावयाचे करारपत्रावर नोंदणी व मुद्रांकन शुल्क भरण्यापासून सूट देण्यात येईल.

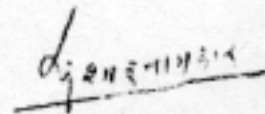
६. बंदर प्रकल्प कार्यान्वीत करण्यासाठी जमीन, जोडरस्ते, पाणीपुरवठा व पर्यावरण विषयक नाहरकत दाखले इ. तातडीने उपलब्ध होणेसाठी (सिंगल विंडो क्लिअरन्स) महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड बंदर विकासाची नोडल एजन्सी म्हणून काम करील व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समन्वय समिती विभुक्त करण्यात येईल. या समितीत सर्व संबंधीत खात्याचे अधिका-यांचा समावेश असेल व या समितीस या संदर्भात निर्णय घेण्याचे अंतिम अधिकार असतील.

७. बंदर विकास प्रकल्प हा बांधकाम, मालकी, दापरा, शेअर हस्तांतरण (BOOST) या तत्वावर आधारित असेल. तसेच BOOST च्या ५० वर्षांच्या कालावधीच्या दरम्यान त्यावेळेच्या बाजार मूल्यावर आधारित किंमत ठरवून परस्पर सहमतीने उद्योजकास किंवा शासनास (महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड) प्रकल्प सोडून देण्याची मुभा असेल व त्यासाठी प्रकल्पाचे बाजारमूल्य (ASSETS) मधून देणी वजा (Liabilities) करून प्रत्यक्ष जी किंमत येईल. (Net Asset Value) तेवढी योग्य भरपाईची किंमत (Fair Compensation) असेल. तसेच करार केल्यापासून किती कालावधी झाला आहे, यावर हि प्रत्यक्ष किंमत अवलंबून राहील.

उपरोक्त धोरणातील बाबी हया यापूर्वीच्या दि. १५.३.१९९६ च्या शासन निर्णयातील बाबी शिवाय असतील.

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २२०७, दि. १८.७.२००० अनुसार त्यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,



( एस.एस.इनामदार )

कार्यात्मक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग.

प्रति,

मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.

मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,

मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

प्रधान सचिव (वित्त) वित्त विभाग, मुंबई.

प्रधान सचिव, विधी व न्याय विभाग, मुंबई.

प्रधान सचिव (उद्योग) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, मुंबई.

प्रधान सचिव (१) नगर विकास विभाग, मुंबई.

सचिव (बांधकामे) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मुंबई.

सचिव, पर्यावरण विभाग, मुंबई.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरी टाईम बोर्ड, मुंबई.

विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, कोकण भवन, नवी मुंबई.

जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर/उपनगरे/ठाणे रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग.